

Oslo, 18. oktober 2018

Innspill Statsbudsjettet 2019

Sex og samfunn takker for mulighet til å komme med skriftlig innspill til utdannings- og forskningskomiteens arbeid med statsbudsjettet for 2019.

Kort om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse. Vårt overordnede mål er å være kompetansedriver innenfor fagfeltet seksuell helse, og vi jobber både klinisk, med undervisning og med påvirkningsarbeid.

På oppdrag av Utdanningsetaten holder Sex og samfunn seksualitetsundervisning for alle 9. klassene i Oslo kommune, noe vi har gjort siden 1992. I 2017 underviste vi 7.700 elever i Osloskolen, og vårt opplegg er obligatorisk for alle 9. klasser i kommunen. I vår undervisning, samt i møter med unge på klinikken, ser vi at mange mangler grunnleggende kunnskap om kropp og om kroppens funksjoner, om grenser og grenseoverskridelse, og om seksuell og reproduktiv helse generelt. Vi anbefaler at temaer som kropp, relasjoner, kjønn og identitet, kjønnsroller og følelser tas opp med barn allerede i barnehagen. Undervisning og samtale om disse temaene er et av de viktigste tiltakene for å bidra til tidlig forebygging av blant annet psykisk og fysisk uhelse, negativt forhold til egen kropp og identitet, skam, og vold og overgrep.

Vi ønsker å kommentere på *Kapittel 226 Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringa i Prop. 1 S (2018-2019) for Kunnskapsdepartementet*, helt konkret: en bedre seksualitetsundervisning.

Generelt mener vi at god og helhetlig seksualitetsundervisning er viktig for å gi barn og unge et godt forhold til egen kropp, seksualitet og seksuell helse. Sex og samfunn mener at undervisning om seksualitet må starte allerede i barnehagen og fortsette helt frem til og med videregående skole, undervisningen må være relevant og den må gis av undervisere med god kunnskap og kompetanse på feltet.

Da jeg gikk på skolen, lærte vi lite om seksualitet. Jeg husker at læreren som viste fram plansjer med tverrsnitt av mannlige og kvinnelige kjønnsorganer, var like pinlig berørt som oss elever.

Han snakket om masturbasjon og menstruasjon. Han snakket om faren for å bli gravid og faren for å få kjønnssykdommer.

Han snakket ikke om lengselen og lysten. Han snakket ikke om nærheten og kjærligheten.

Teksten over er tatt fra helse- og omsorgsminister Bent Høies forord i regjeringens *Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022)*¹. Et uttalt mål i strategien er å «sikre barn og unge kunnskap og kompetanse om kropp, grenser, seksualitet og seksuell helse». Strategien sier derimot lite om hvordan dette skal skje. Vi ber derfor medlemmene av utdannings- og forskningskomiteen om å være tydelige på sine prioriteringer.

¹ Helse- og omsorgsdepartementet: [Snakk om det! Strategi for seksuell helse \(2017-2022\)](#): 3.

Vi har lenge snakket om at seksualitetsundervisningen ikke er god nok. Nå må vi ta grep.

Statsbudsjettet 2019: egen budsjettlinje

Sex og samfunn mener at det bør settes av midler til å bedre seksualitetsundervisningen i budsjettets Kapittel 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa. Det bør komme en egen linje på budsjettet som skal styrke dagens seksualitetsundervisning på sikt, men også med tiltak som igangsettes snarest.

Vi foreslår at det bevilges 15 millioner kroner i statsbudsjettet for 2019 for å bedre seksualitetsundervisningen i skolen. Vi mener at disse midlene bør brukes til å igangsette et pilotprosjekt med mål om å sikre god, helhetlig og helsefremmende seksualitetsundervisning i skolen. I et slikt pilotprosjekt foreslår vi at noen utvalgte kommuner får økt kunnskap gjennom kurs, og at de får tilgang til og opplæring i å bruke undervisningsressurser.

Satsing fremover

Foreslått budsjettlinje bør videreføres også i kommende år og utvides for å kunne oppskalere pilotprosjektet, dersom dette gir gode resultater. Resultatoppnåelse må vurderes etter en grundig evaluering av pilotprosjektet.

Sex og samfunn mener at på lang sikt må alle som underviser om seksualitet ha god kunnskap om temaet og de må ha kompetanse i hvordan de skal undervise barn og unge om temaet. Denne kunnskapen og kompetansen må undervisere få gjennom sin grunn- og/eller videreutdanning. I tillegg må allerede utdannede undervisere få kurs og lignende for å styrke sin kunnskap og kompetanse på feltet. Både dagens og morgendagens elever må få bedre seksualitetsundervisning.

Evaluering av eksisterende tiltak

Flere prosjekt og opplegg som tar sikte på å gi god seksualitetsundervisning mottar statlige midler. Sex og samfunn mener at slike prosjekt og opplegg bør evalueres, slik at vi sikrer at midlene brukes på best mulig måte og slik at vi vet hva som tilbys elever i den norske skolen. Mange av aktørene har ikke kjennskap til hverandre, og det blir dermed også vanskelig å samarbeide.

Tilleggs kommentarer

Sex og samfunn er kritiske til at vedtak nr. 600, 12. april 2018 er registrert som utkvittert gjennom tilleggsoppdrag til Utdanningsdirektoratet om fagfornyelsen².

Vi ønsker også å vise til skriftlig innspill fra Nasjonalt SRHR-nettverk, som vi støtter.

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder

² Kunnskapsdepartementet: [Prop. 1 S \(2018-2019\) Proposisjon til Stortinget](#): 53.